

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 156/2019-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 62/2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 62/2016 p o r u š e n é b o l i .

2. Krajskému súdu v Bratislave p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 62/2016 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ], p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý nahradit' [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Mariána Ďurinu, Sibírska 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 156/2019-27 zo 17. decembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 62/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého konania, v ktorom má s'ťažovateľ postavenie žalobcu, je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 410 523 9520 0 zo 16. marca 2016 (ďalej len „rozhodnutie Sociálnej poisťovne“) vo veci

odňatia priznaného starobného dôchodku. Napadnuté konanie je na krajskom súde vedené od 10. mája 2016, t. j. odo dňa doručenia návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom (napadnuté konanie trvá viac ako 40 mesiacov), pretože krajský súd je nečinný a počas uvedenej doby nevypočul účastníkov ani svedkov a nenariadil ani pojednávanie. Sťažovateľ podal od 29. apríla 2019 do 23. júla 2019 krajskému súdu celkom tri žiadosti o nariadenie pojednávania, avšak ani na jednu z nich krajský súd nereagoval. Do podania ústavnej sťažnosti krajský súd vo veci nerozhodol ani nenariadil termín pojednávania.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní a prikáže krajskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 346,26 €.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a sťažovateľa

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd podpredsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrila k ústavnej sťažnosti a aby oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Krajský súd v prípise sp. zn. 1 SprV 411/2019 z 15. januára 2020 oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 16. januára 2020 podpredseda krajského súdu poverený plnením úloh predsedu súdu uviedol, že súčasnej zákonnej sudkyňi JUDr. Beáte Jurgošovej (v napadnutom konaní nastali od jeho začatia tri zmeny zákonného sudcu) bol spis pridelený na prejednanie

a rozhodnutie 4. marca 2019. Následne uviedol stručný chronologický prehľad jednotlivých úkonov zákonnej sudkyne od 20. júna 2019, keď bola vyhotovená výzva na vyjadrenie sa k návrhu a predloženie spisu, ďalej doručenie dávkového spisu krajskému súdu správnym orgánom 24. septembra 2019, ako aj zaslanie výziev žalobcovi a správne orgánu na vyjadrenie zo 4. októbra 2019. V závere tohto vyjadrenia krajský súd zdôraznil, že „*JUDr. Jurgošová k veci dodala, že nakoľko od dátumu 04.12.2019 disponuje Krajský súd v Bratislave súdnym aj dávkovým spisom, je možné danú vec zaradiť do poradia vytýčených pojednávaní.*“.

6. Na výzvu ústavného súdu právne zástupcovi sťažovateľa, aby sa vyjadril k stanovisku krajského súdu z 15. januára 2020, právny zástupca sťažovateľa nereagoval.

7. Sťažovateľ už v podanej ústavnej sťažnosti vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní krajského súdu

9. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti a zo spisu krajského súdu, ktorý bol vyžiadaný, zistil tento priebeh napadnutého konania krajského súdu:

- 10. mája 2016 bol krajskému súdu doručený návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne vo veci odňatia priznaného starobného dôchodku;

- podaním z 9. augusta 2016 bol sťažovateľ vyzvaný, aby oznámil, či trvá na podanom návrhu;

- 8. septembra 2016 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa;

- podaním z 24. októbra 2016 bola Sociálna poisťovňa vyzvaná, aby sa vyjadrila k stanovisku sťažovateľa z 8. septembra 2016;

- podaním z 24. októbra 2016 bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vyzvané, aby krajskému súdu doručilo dôchodkový spis sťažovateľa;

- 14. novembra 2016 bolo krajskému súdu doručené doplňujúce vyjadrenie Sociálnej poisťovne z 9. novembra 2016;

- 14. novembra 2016 bol krajskému súdu doručený dôchodkový spis od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky;

- 6. decembra 2017 bolo krajskému súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako doplnenie dôkazov;

- 4. marca 2019 bol spis pridelený súčasnej zákonnej sudkyňi;

- 20. júna 2019 bola vyhotovená výzva Sociálnej poisťovni na vyjadrenie sa k návrhu a predloženie spisu;

- 8. júla 2019 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie Sociálnej poisťovne;

- 26. augusta 2019 si Sociálna poisťovňa vyžiadala späť dávkový spis z dôvodu vybavenia nového podania doručeného Sociálnej poisťovni;

- 24. septembra 2019 bol Sociálnou poisťovňou zaslaný dávkový spis späť krajskému súdu;

- 4. októbra 2019 bola vyhotovená výzva sťažovateľovi, aby sa vyjadril k vyjadreniu Sociálnej poisťovne z 8. júla 2019;

- 4. októbra 2019 bola na základe doplňujúcich informácií sťažovateľa vyhotovená výzva na vyjadrenie Sociálnej poisťovni;

- od 11. októbra 2019 do 4. decembra 2019 bol spis zapožičaný ústavnému súdu.

10. Ústavný súd dožiadaním z 9. apríla 2020 zároveň zistil, že v napadnutom konaní bol 11. februára 2020 vydaný rozsudok, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie, ktoré sa doručuje odporcovi – Sociálnej poisťovni.

IV.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu jeho označených práv malo dôjsť postupom, resp. nečinnosťou krajského súdu v napadnutom konaní.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). K aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že samotný čl. 6 ods. 1 dohovoru síce nedefinuje „občianske práva a záväzky“, podľa judikatúry ESĽP však musí ísť o občianske právo na základe jeho hmotnoprávneho obsahu a účinkov podľa vnútroštátneho práva. Typicky ide o súdne spory medzi súkromnými osobami, ale takisto aj verejnoprávne konania, výsledkom ktorých sú rozhodujúce pre súkromné práva alebo záväzky. Pôsobnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je však podľa ESĽP rozšírená aj na iné typy sporov, napr. aj na „sociálne spory“, vrátane konania o dávkach sociálneho zabezpečenia (*Feldbrugge proti Holandsku*), a to aj na nepríspevkovom základe (*Salesi proti Taliansku*), aj na konanie o povinných príspevkoch na sociálne zabezpečenie (*Schouten a Meldrun proti Holandsku*), v ktorých ESĽP posudzoval aj dĺžku konania národných súdov z hľadiska zbytočných prietáhov. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že v týchto „sociálnych sporoch“ prevažujú súkromnoprávne aspekty nad verejnoprávnymi, a preto je založená pôsobnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z tohto dôvodu je čl. 6 ods. 1 dohovoru aplikovateľný aj v prejednávanej veci, ktorá sa týka zbytočných prietáhov v správnom súdnom konaní, konkrétne v spore o odňatí priznaného starobného dôchodku.

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

19. Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty,

kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku dokončia podľa doterajších predpisov. S ohľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo začaté v máji 2016, t.j. ešte pred nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku, bude dokončené podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Princípy konania obsiahnuté v § 6 a § 100 ods. 1 OSP sa teda uplatnia aj v napadnutom konaní.

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

21. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania krajského súdu nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci, keďže návrhy na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne sú

bežnou súčasťou rozhodovacej agendy správnych súdov a ani podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitosť tejto veci.

22. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní súdneho spisu nezistil nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľa ako účastníka konania. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k predĺženiu napadnutého konania. Naopak, sťažovateľ adresoval v období od 29. apríla 2019 do 23. júla 2019 krajskému súdu celkom 3 žiadosti o nariadenie pojednávania práve z dôvodu, že ani po uplynutí troch rokov od začiatku napadnutého konania krajský súd bol nečinný a nenariadil termín pojednávania. Tieto žiadosti ostali podľa spisového materiálu bez odozvy a krajský súd na ne žiadnym spôsobom nereagoval. Napokon ani podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení nenamietal správanie sťažovateľa v tejto veci.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného krajského súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu v bode 1 uvedených základných práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

24. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu, vyjadrenia podpredsedu krajského súdu a chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu zistil, že krajský súd bol nečinný v období od 14. novembra 2016, keď už mal k dispozícii vyjadrenia účastníkov konania aj dôchodkový spis sťažovateľa, až do 20. júna 2019, keď bola vyhotovená opätovná výzva Sociálnej poisťovni na vyjadrenie sa k návrhu a predloženie spisu.

25. Ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená pasivitou krajského súdu, ktorá trvala viac ako 2,5 roka. Krajský súd nezvolil taký procesný postup v napadnutom konaní, ktorý by smeroval k rýchlemu prejednaniu veci a rozhodnutiu vo veci

samej. Je zrejme, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

26. Zároveň ústavný súd konštatuje, že kvôli nečinnosti krajského súdu bola súčasná zákonná sudkyňa po viac ako troch rokoch od začiatku napadnutého konania nútená opakovať úkony krajského súdu v podobe opakovaných výziev na vyjadrenie účastníkov konania alebo doručovanie dôchodkového spisu, pričom tento postup možno v konečnom dôsledku označiť ako neefektívny a predĺžil napadnuté konanie minimálne o 4 mesiace. Následný postup krajského súdu svedčí o tom, že krajský súd konal bez prieskumu a sústredene, čoho výsledkom je rozsudok vyhlásený 11. februára 2020.

27. Zo spisového materiálu je zrejme, že nečinnosť krajského súdu, ako aj neefektívne opakovanie niektorých úkonov boli okrem iného aj dôsledkom viacerých personálnych zmien v obsadení krajského súdu sudcami (len v napadnutom konaní nastali 3 zmeny zákonného sudcu), čo však nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa s ohľadom na štandardnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010).

28. K tomu ústavný súd uvádza, že už v podobných súvislostiach opakovane vo svojej stabilizovanej judikatúre vyslovil (napr. II. ÚS 518/2012, III. ÚS 201/2014), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa má zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieskumy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieskumov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či zákonného sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripísať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobobmedzené personálne kapacity príslušných súdov (napr. I. ÚS 119/03).

29. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj vzhľadom na uvedené obdobie nečinnosti, resp. neefektívny postup krajského súdu v rozsahu bezmála troch rokov, ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že nečinnosťou a neefektívnym postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 62/2016 konal bez zbytočných prieťahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti právoplatne skončená.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

34. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

35. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € z dôvodu, že „... doba vyše 3 rokov, ktorá uplynula od sporu so Sociálnou poisťovňou a Krajským súdom v Bratislave až doposiaľ, je ničím neospravedlniteľná. Účastník konania má právo na konanie bez prieťahov a toto právo Krajský súd v Bratislave nemôže, ani vzhľadom na jeho subjektívne pomery porušovať. Sťažovateľ vidí nemajetkovú ujmu v jej pretrvávajúcom pocite stresu a neistoty vyplývajúcej zo situácie, keď má faktický a právny záujem o vyriešenie jeho dôchodkového nároku.

Podotýkame, že ide o typický dôchodkový spor, ktorý medzičasom prerástol, sťažovateľ zostarol a začínajú sa uňho prejavovať aj sprievodné javy ako sú vážne choroby, depresie, tak bežné u staršieho človeka - čiže včasným a rýchlym vyriešením tohto sporu by sa zabránilo aj ostatným neistotám a stresom. Má za to, že pretrvávajúce pocity neistoty, márnosti a nespravodlivosti, vyplývajúce z tohto sporu, mali byť už dávno vyriešené. Definitívnym vyriešením tohto aktuálneho sporu a vynesení meritórneho rozhodnutia by sa predišlo aj týmto ďalším frustrujúcim dôsledkom voči osobe sťažovateľa.“.

36. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade patrí sťažovateľovi finančné zadost'učinenie.

37. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť v trvaní spolu skoro tri roky, berúc do úvahy predmet konania na krajskom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

38. Ústavný súd preto nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 1 500 €, a preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

VII. Trovy konania

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd postupoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

41. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €) a zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 346,26 €, a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2019, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a písomné podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a 2 paušálne náhrady hotových výdavkov v roku 2019. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu